

Naturvårdsverket genom
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
natur.vastragotaland@lansstyrelsen.se

2014-11-03

Överklagan av beslut om tillstånd till skyddsjakt efter storskarv i havet i Västra Götalands län (Dnr 218-23511-2014)

Yrkande

- Att Naturvårdsverket upphäver den del av Länsstyrelsens beslut som avser skyddsjakt för markägare/jakträttsinnehavare och deras jaktgäster samt personer som omfattas av Länsstyrelsens tillstånd till jakt på allmänt vatten.
- Att Naturvårdsverket beslutar om inhibition av Länsstyrelsens beslut till dess denna överklagan är avgjord.

Skäl för vårt yrkande

- Det föreligger ingen påvisad allvarlig skada på fiskbeståndet på grund av skarvar.
- Jakten kommer i första hand att bedrivas på en population som är kraftigt minskande och istället för decimering bör åtnjuta största möjliga skydd.
- Då förväxlingsrisken med toppskarv är stor riskerar skyddsjakten att drabba en annan skyddsvärd art.

Bakgrund och motivering

I beslut 8 oktober 2014 meddelade Länsstyrelsen i Västra Götalands län tillstånd till dels skyddsjakt för yrkesfiskare och deras medhjälpare vid fiskeredskap, dels skyddsjakt för markägare/jakträttsinnehavare och deras jaktgäster samt personer som omfattas av Länsstyrelsens tillstånd till jakt på allmänt vatten.

Den första delen av detta beslut (skyddsjakt vid fiskeredskap) har vi inget att invända mot, medan den andra delen av beslutet inte uppfyller de krav som anges i 23 a § jaktförordningen och dessutom i huvudsak riktas mot ett bestånd som minskat kraftigt under senare år.

Enligt svensk lagstiftning kan skydds jakt tillämpas för att minska skador på näringar av skilda slag. Det måste således finnas en påvisbar skada för att instrumentet skydds jakt ska kunna användas. Trots omfattande forskningsinsatser under senare år finns det inga studier som visar på några påtagliga effekter på fiskbestånden av skarv. Se exempelvis den studie av skarvens påverkan på fisket som nyligen genomförts av SLU och Uppsala Universitet (Östman m.fl. 2013).

Naturvårdsverket har tidigare, såväl 2013 som 2014, avvisat krav på generell skydds jakt på storskarv i Stockholms skärgård. Av Naturvårdsverkets bedömning i dessa fall framgår att skäl för att bevilja skydds jakt på skarv är att *förhindra allvarlig skada* på fisket. Det krävs en stark koppling mellan skarvens sökande efter föda och den orsakade eller riskerade skadan på fisket. Sådana starka samband finns när det gäller utsättningsplatser för fisk och vid fasta och rörliga fiskeredskap samt fiskodlingar, men det finns inte i öppna havet enligt Naturvårdsverket. Det beslut som länsstyrelsen i Västra Götaland fattat står alltså i strid med Naturvårdsverkets tidigare fattade beslut.

Storskarven förekommer i Sverige i två olika underarter. Det är dels den häckande formen *Phalacrocorax carbo sinensis* (ofta benämnd mellanskarv) och dels formen *Phalacrocorax carbo carbo* ("atlantisk storskarv") som närmast häckar längs norska västkusten men som till betydande del övervintrar i Skagerrak och Kattegatt.

Mellanskarven utrotades i Sverige runt förra sekelskiftet men återinvandrade och etablerade sig i Kalmarsund mot slutet av 1940-talet. Beståndet ökade därefter kraftigt från 1980-talet fram till början av 2000-talet, och 2006 beräknades ca 43 000 par häcka i landet. En ny inventering 2012 gav drygt 40 000 par. I Västra Götalands län (inkl. Vänern) räknades 4 780 par 2006 och 4 490 par 2012. Av de sistnämnda häckade 2 561 par längs länets havskust. Övriga par fanns i Vänern samt, i mindre utsträckning, i Hornborgasjön och Vättern. Att döma av dessa uppgifter nådde mellanskarven sin topp såväl i Västra Götalands län som i landet i stort under 2000-talets första årtionde. Därefter har utvecklingen planat ut och ersatts av en svag tillbakagång.

Förutom de häckande fåglarna uppehåller sig ett ganska stort antal yngre, icke-häckande, fåglar längs kusten under sommarhalvåret. Men merparten av såväl dessa icke-häckare som de häckande fåglarna flyttar söderut mot slutet av sommaren eller under hösten. Endast en liten del av den häckande populationen är kvar genom vintern. Merparten av de storskarvar man då ser är istället övervintrare från den norska populationen. Dessa tillhör den atlantiska rasen *Phalacrocorax carbo carbo* och har övervintrat längs svenska västkusten i långa tider. Enligt de mångåriga studier av övervintrande sjöfåglar, som Leif Nilsson vid Lunds universitet hållit i, har vinterpopulationen av storskarv längs svenska västkusten minskat markant från 1970-talet fram till nu. En betydande orsak till denna nedgång torde vara att den norska stammen av atlantisk storskarv har en helt annan, och betydligt sämre, populationsutveckling än mellanskarven *Phalacrocorax carbo sinensis*.

Enligt en nyligen presenterad rapport från en omfattande europeisk studie (Bregnballe m.fl. 2014) har den norska populationen av atlantisk storskarv minskat med ca 40 procent sedan 2006. Eftersom den beslutade skyddsjakten till allra största delen kommer att äga rum under vinterhalvåret, är det i första hand på denna, starkt minskande, population man kommer att jaga.

I detta sammanhang bör det också noteras att toppskarven numera är talrikare än storskarven i norra Bohuslän under vintern. När det 13 januari 2013 noterades 114 storskarvar i den södra delen av Kosterhavets nationalpark sågs det samtidigt 338 toppskarvar (Matti Åhlund i brev). Förväxlingsrisken med denna art är stor och flera felkjutningar har dokumenterats.

Litteratur:

Bregnballe, T., Lynch, J., Parz-Gollner, R., Marion, L., Volponi, S., Paquet, J.-Y., Carss, D. & van Eerden, M. 2014. *Breeding numbers of Great Cormorant Phalacrocorax carbo in the Western Palearctic. 2012–2013*. Scientific Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy No. 99.

Nilsson, L. & Månsson, J. 2013. *Inventering av sjöfågel, gäss och tranor i Sverige. Årsrapport för 2012/2013*. Lunds Universitet, Naturvårdsverket och Viltskadecenter.

Wirdheim, A. & Engström, H. 2013. *Inventering av häckande storskarv (underart mellanskarv) i Sverige 2012*. Sveriges Ornitologiska Förening och Naturvårdsverket.

Wirdheim, A. & Engström, H. 2013. *Inventering av övervintrande storskarv (Phalacrocorax c. carbo & Ph. c. sinensis) i Sverige januari 2013*. Sveriges Ornitologiska Förening och Naturvårdsverket.

Östman Ö, Boström M, Bergström U, Andersson J och Sven-Gunnar Lunneryd. 2013. Estimating Competition between Wildlife and Human – A Case of Cormorants and Coastal Fisheries in the Baltic Sea. *PLoS ONE* 8(12): e83763, doi:10.1371/journal.pone.0083763

Dennis Kraft
Ordförande
Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige
Tel. 0706-38 09 85
e-post: dennis.kraft@BirdLife.se